

RAMAKRISHNA MISSION VIDYAMANDIRA

(Residential Autonomous College under University of Calcutta)

THIRD YEAR

B.A./B.SC. SIXTH SEMESTER (January – June) 2013

Mid-Semester Examination, March 2013

Date : 07/03/2013

SANSKRIT (Honours)

Time : 12 noon – 2 pm

Paper : VIII

Full Marks : 50

1. यथेच्छमेकस्य प्रश्नस्योत्तरं प्रदेयम्। [1×10]
 - a) विशेषाः समवायेन येषु तिष्ठन्ति संक्षेपेण तेषां परिचयः प्रदेयः। [10]
 - b) अनन्यथासिद्धं प्रागभावप्रतियोगिनियतपूर्ववृत्ति किम्? तस्य भेदाः सलक्षणं सोदाहरणमालोचनीयाः। [1+9]
 - c) न्यायवैशेषिकदर्शने स्वीकृतस्य सप्तमपदार्थस्य स्वरूपं सविभागं सोदाहरणं स्फुटीक्रियताम्। [10]
2. यं कमप्येकं विषयमवलम्ब्य संक्षेपेण लेख्यम्। [1×3]
 - a) कर्म।
 - b) संयोगसमवाययोः पार्थक्यम्।
 - c) बुद्धिः।
3. शुद्धं विकल्पं चित्वा यथेच्छं वाक्यचतुष्टयस्य पूर्णता सम्पादनीया। [4×2]
 - a) अनुमितिकरणनिर्णयावसरेऽन्नं भट्टेनावलम्बितम् —
 - i) प्राचीनं मतम्।
 - ii) नवीनं मतम्।
 - iii) प्राचीननवीनोभयमतम्।
 - iv) प्राचीननवीनभिन्नमतम्।
 - b) पक्षः सः
 - i) यत्र साध्यस्यास्तित्वं संशयितम्।
 - ii) यत्र साध्यस्यास्तित्वं संशीतिलेशशून्यम्।
 - iii) यत्र साध्यस्यानस्तित्वं संशीतिलेशशून्यम्।
 - iv) यत्र सिषाधयिषामृते सिद्धिर्नास्ति।
 - c) फलायोगव्यवच्छिन्नं कारणं करणम् इति मतानुसारमनुमितेः करणम् —
 - i) प्रथमहेतुदर्शनम्।
 - ii) द्वितीयहेतुदर्शनम्।
 - iii) तृतीयहेतुदर्शनम्।
 - iv) चतुर्थहेतुदर्शनम्।
 - d) पक्षतालक्षणे सिषाधयिषाभावो विशेषणम् अस्ति —
 - i) पक्षतायाः।
 - ii) सिद्धयभावस्य।
 - iii) अनुमितेः।
 - iv) सिद्धेः।
 - e) परामर्शस्तावत् —
 - i) व्याप्तिविशिष्टपक्षज्ञानम्।
 - ii) व्याप्तिविशिष्टपक्षताज्ञानम्।

iii) व्यासविशिष्टपक्षधर्मज्ञानम् ।

iv) व्यासविशिष्टपक्षधर्मज्ञानम् ।

4. यथेच्छं सूत्रद्वयं व्याख्येयम् ।

[2×5]

- a) समर्थः पदविधिः ।
- b) सह सुपा ।
- c) प्रथमानिर्दिष्टं समास उपसर्जनम् ।
- d) गोस्त्रियोरुपसर्जनस्य ।
- e) अनेकमन्यपदार्थे ।

5. यथेच्छं पदत्रयं ससूत्रं साधनीयम् ।

[3×3]

- a) दुर्भिक्षम् ।
- b) सतृणम् ।
- c) यथामति ।
- d) वीणापाणिः ।
- e) अपदिशम् ।
- f) कण्ठेकालः ।
- g) अध्यब्धि ।

6. यथेच्छमेकस्य प्रश्नस्योत्तरं प्रदेयम् ।

[10×1]

- a) वैदिकभाषातः संस्कृतस्य पार्थक्यं प्रदर्शनीयम् ।
- b) रामायणमहाभारतयोर्भाषातात्त्विकमालोचनं विधेयम् ।

